

Asia: VN/558/2022

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle julkisten työvoima- ja yrityspalveluiden uudelleen järjestämistä koskevaksi lainsäädännöksi

Lakiesityksen luvut 2-12

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 2 *Nykytila ja sen arviointi:*

Pohjois-Karjalan ELY-keskus viittaa ja yhtyy tässä ja myöhemmissä kohdissa ELY-keskusten yhteiseen lausuntoon (tekijänä Hämeen ELY-keskus) sekä lausuu lisäksi omasta puolestaan eräisiin kohtiin.

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 3 *Tavoitteet:*

Esitetty työllisyysvaikutus 7000 – 10 000 on mitätön ottaen huomioon uudistuksen mittakaava. Suuressa organisaatiouudistuksessa kestää pitkään ennen kuin tuottavaan toimitaan päästään, joten siihen kannattaa ryhtyä vain, jos on odotettavissa huomattavia tulosvaikutuksia. Yhtenä keskeisenä elementtinä esitetään kannustavaa rahoitusmallia. Mitkä ovat muut keskeiset elementit? Ilman suurta organisaatiomylläystä samaan ja suurempaankin työllisyysvaikutukseen pääsisi esim. työttömyysturvan muuttamisella kannustavamaksi. Tätä keinoa ei ole huomioitu pohjoismaista mallia otetussa palvelumalliuudistuksessa, vaikka se on keskeinen osa esim. Tanskan työvoimamallia (joustoturva).

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 4.1 *Keskeiset ehdotukset:*

Esityksessä on vahva henkilöasiakas- ja työvoimapalvelujen teknisen siirron painotus. Muilta osin esitys jää kapeaksi. Etenkin laajempi työllisyyden hoidon, osaamisen kehittämisen ja yrityspalvelujen huomioiminen jää ohueksi.

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 4.2 *Pääasialliset vaikutukset:*

4.2.2.4 Vaikutukset yrityksiin

Hallituksen esityksessä ei ole huomioitu riittävästi yrityksiä kokonaisvaltaista palvelun tarvetta ja liiketoiminnan laajaa kehittämiskokonaisuutta. Yhtenä yrityksiä liiketoimintaan vaikuttavana tekijänä ja voimavarana on osaava työvoima. Yrityksiä liiketoiminta on kuitenkin laaja kokonaisuus, johon kytkeytyy edellä mainittujen lisäksi keskeisesti liiketoiminnan ja yrityksen kehittämistoimenpiteet. ELY-keskukset toimivat alueilla keskeisinä yrityksiä kehittämisen

tukemisesta vastaavina viranomaisina myöntäen yritysten kehittämiseen liittyviä avustuksia ja palveluja. Yrityssasiakkaiden kokonaisvaltainen palvelu heikkenee TE-palvelut 2024 -uudistuksessa, koska mahdollisuudet nykyisen kaltaiseen yritysten kokonaisvaltaisen palvelutarpeen hahmottamiseen heikkenevät ja kokonaispalvelun tarjoaminen yrityksille monimutkaistuu. TE-toimistojen toiminnan lakatessa mahdollisuudet tiedon vaihtoon TE-toimistojen ja ELY-keskusten kanssa häviävät. Kuntien ja valtion toimijoiden välillä tiedonvaihto ei ole mahdollista ja samalla yrityssasiakkaiden kokonaispalvelutarpeen analysointi ja tiedonvaihto asian suhteen on puutteellista ja vaikeampaa. Tästä syystä yrityksiin liittyvät henkilöstön ja osaamisen kehittämissasiat tulisi keskittää ELY-keskuksiin, joissa on jo olemassa osaamista sekä valmiit toimintamallit eri valtion toimijoiden väliseen tiedonvaihtoon sekä hyvät alueelliset yhteistyömallit kuntien kanssa. Muutoksessa tulisi huomioida keskeisesti asiakaspalvelunäkökulma ja olemassa olevat hyvät käytännöt.

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 5 *Muut toteuttamismuutokset:*

-

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 8 *Lakia alemman asteinen sääntely:*

-

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 10 *Toimeenpano ja seuranta:*

-

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 12 *Suhde perustuslakiin ja säätämisyhteistyö:*

-

Laki työvoimapalvelujen järjestämisestä

Luku 1 sisältää lain yleiset säännökset.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 2 säädettäisiin järjestämisvastuusta.

Erityisesti toivotaan näkemyksiä seuraavista:

- edut ja hyödyt järjestämisvastuun siirtämisessä kunnille
- mahdolliset riskit järjestämisvastuun siirtämisessä kunnille
- työvoiman määrää ja työllisyysaluetta koskeva sääntely (huom: poikkeus työvoimapohjan kriteeriin voimaannolaissa)
- palvelujen tarjoamista koskeva sääntelyesitys

Mahdolliset riskit järjestämisvastuun siirtämisessä kunnille:

Järjestämisvastuun siirrossa kunnille on riskejä. Työvoimapalvelujen pirstoutuminen pienempiin alueisiin ja rahoituksen muuttuessa valtionosuusjärjestelmään vaikuttaa työllisyysvaroilla hankittuihin, maakunnallisesti sekä valtakunnallisesti toimiviin työvoimapalvelumarkkinoihin rapauttavasti. Palkkatukityöllistämisen loppuessa kuntiin poistuu yksi väylä pysyvämpään työllistymiseen. Yhdessä nämä muutokset syövät helpostikin tavoitellun 7000 – 10 000 työllistymisvaikutuksen.

Luvussa 3 säädettäisiin ohjauksesta ja valvonnasta.

Erityisesti toivotaan näkemyksiä seuraavista:

- valtakunnalliset tavoitteet
- työllisyyden edistämisen valtakunnallinen neuvottelukunta ja sen tehtävät
- alueelliset työllisyyden edistämisen yhteistyö- ja seurantakeskustelut

-

Luvussa 4 säädettäisiin työnhakijan palveluprosessista.

Säännökset vastaavat 2. toukokuuta voimaan tulleen uuden asiakaspalvelumallin (niin sanottu pohjoismainen työvoimapalvelumalli) säännöksiä.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 5 säädettäisiin työnvälityksestä ja työnhakuvelvollisuudesta.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 6 säädetään tieto- ja neuvontapalveluista, asiantuntija-arvioinneista, ammatinvalinnan- ja uraohjauksesta sekä valmennuksesta ja kokeilusta.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 7 säädettäisiin työvoimakoulutuksesta.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 8 säädettäisiin muutosturvakoulutuksesta.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 9 säädettäisiin työttömyysetuudella tuetusta työnhakijan omaehtoisesta opiskelusta.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 10 säädettäisiin työnantajalle myönnettävistä tuista (palkkatuki, 55-vuotta täyttäneiden työllistämistuki, työolosuhteiden järjestelytuki).

Näkemyksenne:

-

Luvussa 11 säädettäisiin henkilöasiakkaalle myönnettävistä tuista ja korvauksista (starttiraha, työhön tai palveluun hakeutumisesta aiheutuvien kustannusten korvaus, palveluun osallistumisesta aiheutuvien kustannusten korvaus).

Näkemyksenne:

-

Luvussa 12 säädettäisiin työllistämisvelvoitteesta.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 13 säädettäisiin asiakastietojen käsittelystä ja valtakunnallisesta tietojärjestelmäpalvelusta.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 14 säädettäisiin palvelualustasta.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 15 säädettäisiin tukien ja korvausten maksamisesta ja takaisinperinnästä.

Näkemyksenne:

-

Luku 16 käsittää erinäisiä säännöksiä.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 17 säädettäisiin muutoksenhausta.

Näkemyksenne:

-

Muut esitykseen sisältyvät lakiehdotukset

Laki elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksesta annetun lain muuttamisesta ja laki elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskuksesta

Erityisesti toivotaan näkemyksiä, ovatko ehdotetut muutokset ELY-keskusten sekä KEHA-keskuksen tehtäviin riittävän selkeät ja eri toimijoiden yhteistyötä edistävät?

Pohjois-Karjalan ELY-keskus viittaa ELY-keskusten yhteiseen lausuntoon ja toteaa lisäksi, että ELY-keskuksilla on alueellinen vastuu yritysten kansainvälistymisen ja kasvun tukemiseksi kootun Team Finland -toiminnan yhteistyönkoordinaatiosta. Team Finland -toiminnan keskeisimmät ydintoimijat alueilla ovat olleet Business Finland, ELY-keskus, Finnvera, Ulkoministeriö ja TE-toimistot. TE-palvelut 2024 -uudistuksen myötä näiden toimijoiden rakenne pirstaloituu, kun TE-toimistojen toiminta siirtyy kunnille. Team Finland -toiminnan keskeinen tavoite, yhteistyö eri toimijoiden kesken, vaikeutuu selkeästi, jos toimijoiden välisessä tiedonvaihdossa ei voida hyödyntää yhteistä asiakastietojärjestelmää, koska kuntien kanssa tiedonvaihto ei ole mahdollista. Tämä tulee heikentämään asiakaspalvelun nopeutta ja laatua.

KEHA-keskuksen tehtäviin kuuluisi jatkossa myös kansainvälisen rekrytoinnin edistäminen.

KEHA-keskus tarjoaisi valtakunnallisesti palveluja, joilla edistetään työperäistä maahanmuuttoa ja työvoiman kansainvälistä liikkuvuutta. Kansainvälisen rekrytoinnin edistäminen on lähellä yrityksiä ja alueellista tekemistä edellyttävää toimintaan. KEHA-keskus on toimijana kauempana asiakasrajapinnasta, mikä on selkeä haaste alueelliselle yhteistyölle ja lähellä asiakasrajapintaa tehtävälle yrityksiä aktivoinnille. Haasteena muutoksessa on myös se, että KEHA-keskus ei ole ollut aiemmin kiinteästi Team Finland -verkoston jäsen. Kansainvälisen rekrytoinnin edistäminen on keskeistä Team Finland -työtä, jossa keskinäinen tiedonvaihto ELY-keskusten, Finnveran, Ulkoministeriön ja Business Finlandin kanssa on kriittistä toimivan asiakaspalvelukokonaisuuden toteuttamisessa. Uuden toimijan tuominen Team Finland -kokonaisuuteen tekee Team Finland -toiminnasta yrityksille entisestään epäselvempää ja sekoittaa juuri uudistetun Team Finland -palvelupolun käytäntöön viemistä. Selkeämpää olisi, että kansainvälisen rekrytoinnin hoitaminen siirtyisi kiinteästi yhteydet alueiden yrityksiin omaaviin ELY-keskuksiin, ja sinne rakennettaisiin Work in Finland -toiminto. ELY-keskuksilla on pitkäaikainen kokemus yhteistyöstä Business Finlandin kanssa. Lisäksi tehtävässä tulee olla läheinen koordinaatio alueen kuntien kanssa, jotka jatkossa muuten hoitavat työllisyysasioita. Tämän yhteyden hoitaminen olisi tehokkainta alueellisten ELY-keskusten kanssa, jotka tulevat jatkamaan alueen seuranta- ja yhteistyötä. Tehtävä selkeyttäisi myös ELY-keskuksien roolia ja toimintaa alueella.

Laki työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta annetun lain 23 §:n muuttamisesta

-

Laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain muuttamisesta

Erityisesti toivotaan näkemyksiä seuraavista:

- kuntien vastuulle siirtyvien tehtävien rahoitus, ovatko ehdotetut uudet valtionosuuden määräytymistekijät toimivia rahoituksen kohdentamisessa?
- kolmen vuoden siirtymäaika laskennalliseen rahoitukseen (voimaantulosäännös)
- kunnan työttömyysetuuksien rahoitusvastuun laajentamisen korvaus

-

Laki työttömyysturvalain muuttamisesta (pois lukien 14 luku)

Erityisesti toivotaan näkemyksiä työttömyysturvaprosessiin ja sitä koskevaan toimivaltaan liittyen.

-

Laki työttömyysturvalain muuttamisesta 14 luku;

Laki työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain muuttamisesta;

Laki työttömyyskassalain muuttamisesta

Erityisesti toivotaan näkemyksiä seuraavista:

- kunnan työttömyysetuusmenoon kohdistuvan rahoitusvastuun porrastusmalli
- eräiden kotoutumisesta annetussa laissa tarkoitettujen henkilöiden kohdalla sovellettavaksi ehdotettu poikkeus kunnan rahoitusvastuuseen työmarkkinatuesta
- ehdotus kunnan rahoitusosuuden perintää koskevan tehtävän hoitamisesta Kelassa myös peruspäivärahan ja ansiopäivärahan perusosan osalta
- edellä ehdotettujen muutosten vaikutus Kelan, työttömyyskassojen ja Työllisyysrahaston työmäärään mukaan lukien tietojärjestelmämuutokset ja näistä aiheutuvat kustannukset

-

Laki ulkomaalaislain muuttamisesta

Työntekijän oleskelulupiin liittyvien tehtävien siirtäminen TE-toimistoilta Maahanmuuttovirastolle on työlupaprosessien nopeuttamisen ja sujuvoittamisen kannalta tarkoituksenmukainen ja järkevä ratkaisu. Tehtävien teknisen siirron lisäksi olisi syytä uudistaa koko työntekijöiden oleskelulupaprosessi. Väestönkehityksen myötä osaavaa työvoimaa ei ole saatavissa riittävästi kotimaasta. Tämän vuoksi on syytä lisätä Suomen houkuttelevuutta kansainvälisten osaajien keskuudessa. Esim. työvoiman saatavuusharkinnasta olisi syytä luopua ja ottaa käyttöön kansainvälisten osaajien ammattiintiöt sekä tulijoiden pisteytys Kanadan mallin mukaisesti.

Laki luonnontuotteita keräävien ulkomaalaisten oikeudellisesta asemasta annetun lain 8 §:n muuttamisesta

-

Laki valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi vuosina 2021 – 2028 annetun lain muuttamisesta

-

**Laki palkkaturvain muuttamisesta;
Laki merimiesten palkkaturvain muuttamisesta**

-

Laki Työkanava Oy –nimisestä osakeyhtiöstä annetun lain 4 §:n muuttamisesta

-

Laki ammatillisesta koulutuksesta annetun lain muuttamisesta

-

Laki kuntouttavasta työtoiminnasta annetun lain muuttamisesta

-

Laki vuorotteluvapaalain muuttamisesta

-

Laki sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamista koskevan Euroopan unionin lainsäädännön soveltamisesta annetun lain 6 ja 11 §:n muuttamisesta

-

**Laki tulotietojärjestelmästä annetun lain muuttamisesta;
Laki tulotietojärjestelmästä annetun lain 13 §:n väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain muuttamisesta**

-

**Laki työsopimuslain muuttamisesta;
Laki merityösopimuslain muuttamisesta**

-

**Laki kunnan ja hyvinvointialueen viranhaltijasta annetun lain 3 a ja 37 a §:n muuttamisesta;
Laki valtion virkamieslain 5 a ja 9 c §:n muuttamisesta**

-

**Laki yhteistoimintalain muuttamisesta;
Laki työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnassa ja hyvinvointialueella annetun lain 8 ja 9 §:n muuttamisesta;
Laki yhteistoiminnasta valtion virastoissa ja laitoksissa annetun lain 24 ja 25 §:n muuttamisesta**

-

Laki toimeentulotuesta annetun lain muuttamisesta;
Laki eläkkeensaajan asumistuesta annetun lain 14 §:n muuttamisesta;
Laki kansaneläkelain 35 §:n muuttamisesta;
Laki sairausvakuutuslain 8 luvun 9 §:n muuttamisesta;
Laki sotilasavustuslain 11 §:n muuttamisesta;
Laki opintotukilain 6 §:n muuttamisesta

-

Laki sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunnasta annetun lain 14 §:n muuttamisesta

-

Laki tuloverolain muuttamisesta;
Laki maatilatalouden tuloverolain 10 f §:n muuttamisesta;
Laki elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 56 §:n muuttamisesta

-

Laki lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä annetun lain 2 ja 3 §:n muuttamisesta

-

Laki rikoslain 47 luvun 6 §:n muuttamisesta;
Laki rikosrekisterilain 4 a §:n muuttamisesta;
Laki rikosrekisterilain 4 a §:n väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain muuttamisesta

-

Laki työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain ja eräiden siihen liittyvien lakien voimaansaattamisesta

Erityisesti toivotaan näkemyksiä seuraavista:

- yhteistoimintasopimusten solmimiselle esitetty aikataulu
- henkilöstösiirrot ja henkilöstön asemaan liittyvät menettelytavat
- sitovien sopimusten ja vastuiden siirtyminen

-

Laki työllistymistä edistävästä monialaisen tuen yhteistoiminnasta

Erityisesti toivotaan näkemyksiä asiakaskriteerin muutoksesta ja nuorten työllistymistä edistävän monialaisen tuen yhteispalvelua koskevasta sääntelystä.

-

Muut huomionne esityksestä

Kommentoitavaa:

-

Vesakoivu Reijo
Pohjois-Karjalan ELY